

روز و ایران

دوقدرت جهانی

در کشاکش و همزیستی

انگبرت وینتر / بناته دیگناس

ترجمه کیکاووس جهانداری

Winter, Engelbert

روم و ایران دو قدرت جهانی در کشاکش و همزیستی / انگلبرت وینتر، بئاته دیگناس؛ ترجمه کیکاووس جهاندار، تهران: نشر فرزانه روز، ۱۳۹۸.

سر شناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
وضعیت فهرست نویسی:
پادداشت:
پادداشت:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
شناسه افزوده:
شناسه افزوده:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:

وینتر، انگلبرت، -۱۹۵۹م
۹۷۸-۹۶۴-۳۲۱-۵۰۷-۱

فیبا
عنوان اصلی:

Romund das Perserreich : zwei weltmachte... zwischen.

چاپ قبلی: نشر ویزووش فرزانه روز، ۱۳۸۷
ایران -- تاریخ -- ساسانیان، ۲۲۶-۶۵۱م. -- Rome -- History -- Sassanids, 226- 651.
روم -- تاریخ -- امپراتوری، ۲۸۴-۴۷۶. -- Room -- History Empire, -284-476.
ایران -- روابط خارجی -- روم. -- Room -- Foreign relations-- Room.
دیگناس، بئاته، ۱۹۶۸م Dignas, Beate
جهاندار، کیکاووس، ۱۳۰۲-۱۳۹۳، مترجم
۱۳۹۸ ۴۰۳/۹۹ DSR
۹۵۵/۰۳
۵۵۹۴۶۶۱

روم و ایران

دوقدرت جهانی در کشاکش و همزیستی

انگلبرت وینتر/بئاته دیگناس

ترجمه کیکاووس جهاندار

چاپ اول: ۱۳۸۶

چاپ سوم: ۱۳۹۸؛ تیراژ: ۱۲۰۰؛ قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

حروف نگاری: نوآور؛ لیتوگرافی:

طراح گرافیک: علی بخشی

ناظر چاپ: مجتبی مقدم

چاپ و صحافی تاجیک

تمامی حقوق این اثر محفوظ است.

تکثیر یا تولید مجدد آن کلی و جزئی به صورت (چاپ-فتوکپی-صوت-تصویر و انتشار

الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع و موجب تعقیب قانونی خواهد بود.

میدان ونک، خیابان گاندی شمالی، پلاک ۹، واحد ۱۰

تلفکس: ۸۸۸۸۲۲۴۷-۸۸۸۷۲۴۹۹-۸۸۶۷۹۴۴۳

صندوق پستی: ۱۹۶۱۵/۵۷۶

E-mail: info@farzanpublishers.com

Instagram: farzanpublishers.com

فهرست مطالب

پیشگفتار	پانزده
فهرست اختصارات	پانزده
I ارائه مطلب	
۱. روابط روم با ایران تا آغاز قرن سوم میلادی	۱
۲. نظری اجمالی به روابط متقابل دولتهای روم و ساسانی	۹
۱.۲ قرن سوم - سیاست غربی ساسانیان در آغاز	۹
۲.۲ قرن چهارم - گسترش اختلافات در عهد شاپور دوم (۳۷۹-۳۰۹)	۲۱
۳.۲ قرن پنجم - رفع تنش در مرزهای شرقی روم	۲۴
۴.۲ قرن ششم - تکرار سیاست توسعه طلبی ساسانیان در غرب	۲۷
۵.۲ قرن هفتم - اوج و فروپاشی قدرت ساسانی	۳۴
II مستندات	
۱. هدفهای سیاست خارجی	۴۳
۲. درگیریهای نظامی	۵۳
۱.۲ قرن سوم - آغاز سیاست غربی ساسانیان	۵۳
۲.۲ قرن چهارم - افزایش مشاجرات در زمان شاپور دوم (۳۷۹-۳۰۹)	۶۹
۳.۲ قرن پنجم - رفع تنش در مرز شرقی روم	۷۸
۴.۲ قرن ششم - تجدید سیاست توسعه طلبی ساسانیان در غرب	۸۴
۵.۲ قرن هفتم - نقطه اعتلا و زوال قدرت ساسانیان	۹۷
۳. راه حل‌های دیپلماتیک	۱۰۱

۱۳۹	۴. سیاست قدرتهای بزرگ در برابر عربها
۱۵۹	۵. منافع مشترک - علل درگیریهای مداوم
.....	۶. سیاست دینی قدرتهای بزرگ
۲۰۱	۷. تبادل اطلاعات بین شرق و غرب
۲۲۱	۸. زیرنویس ها
۳۱۳	III پیوستها
۳۱۵	۱. کتاب شناسی
۳۲۷	۲. فهرست پادشاهان: نام و مدت سلطنت فرمانروایان ساسانی
۳۲۹	۳. نمودار زمانی
۳۳۵	۴. فهرست منابع ترجمه شده از متن اصلی به آلمانی
۳۴۱	فهرستها
۳۴۷	فهرست کسان
۳۶۳	فهرست جایها

درگیریه‌ای بین غرب و شرق به عنوان پدیده‌ای تاریخی

درگیریه‌ای بین غرب و شرق، باختر و خاور، «اروپا» و «آسیا» از زمان هرودوت و جنگهای با ایران مذهب اصلی تاریخ‌باستان بوده است. این کشمکش، که در جریان آن یونانیان خود را با قارت‌طلبی امپراتوری جهانی هخامنشیان روبه‌رو می‌دیدند و لشکرکشی پیروزمندانهٔ اسکندر به شرق، نقطه‌های عطفی هستند بسیار فراتر از عهد باستان، که خود به رقابتی سه‌گانه بدل شده‌اند.^[۱] هرچند یونانیان - برای تحکیم قدرت خود - در صدد رفع و رجوع اختلافات بودند، هنگامی که دولتهای جانشین اسکندر در آسیا پا گرفتند و خود را با ژم، قدرت جهانی جدید غربی، روبه‌رو دیدند باز اختلافات نمایان شدند. از زمان اولین تماسهای رم با حکومتهای شرق مدیترانه، دعاوی رم نسبت به تفوق و برتری جهانی همراه شد، توأم با حمل و واپس که - اغلب به صورت اسطوره و غیب‌گویی - از شرق وارد شده بود و زوال قدرت غرب را پیش‌بینی می‌کرد.^[۲]

«مفهوم بربریت»^[۳] را، که در قرنهای پنجم و چهارم قبل از مسیح در یونان پدید آمد، می‌توان یکی از علل برخورد‌های متعددی به شمار آورد، که در این وعرصه فرهنگی ایجاد شد. احساس برتری تمدن غربی نسبت به تمدن شرقی، که در روزگار رومیان هر دم با شدت بیشتری ظاهر می‌شد، در اثر «وقوف به این رسالت بود، که باید قبایل و امم خارجی را متمدن کرد و در «یک دولت جهانی» گرد آورد تا تضمینی برای صلح و نظم باشد.^[۴] برخورد فرهنگهای متنوع و نیز خودباوری متفاوت رقبا باعث ایجاد بیگانگی و تعصب در طرف غریبها شد. شیوه‌های زندگی ناهمگون، ساختارهای مذهبی نوع دیگر، خصوصیات زبانی و روشهای فرمانروایی نامأنوس، همه و همه موجب پدید آمدن شکافی عمیق بین عرصه‌های فرهنگی شد که بر اثر تفوق مغرب زمین در زمینه‌های سیاسی، نظامی و اقتصادی باعث پدید آمدن نوعی ارزشیابی منفی تمدنهای شرقی گردید.^[۵]

گفتنی است که از حدّات این شیوه تفکر تا امروز نیز کاسته نشده است. دنیای شرقیها به نظر مردمی که در محدوده سنتهای غربی زندگی می‌کنند اغلب غریب و بیگانه می‌نماید. با این وجود پیشرفت روزافزون فن‌آوری، شیوه‌های جدید ارتباطی و بستگی روزافزون سیاست و اقتصاد و جامعه و فرهنگ به یکدیگر ظاهراً این آمادگی را فراهم آورده است که هر دم بیشتر دریچه روح خود را بروی «بیگانه‌ها» بکشایند.^{۱۶۱}

تلاش برای پی بردن به ماهیت و ویژگیهای حوزه فرهنگی دیگر ضمناً به معنی حل و فصل مسئله امتیاز اختلافات نیز هست: از طریق اقدام و مذاکره، از راه رفع ابهام و انتقاد از خود. رتبیجه روابط غرب و شرق را باید بر مبنایی قرار داد، که تاریخ شرق را نیز مد نظر داشته باشد و آن را بسته به شرایط و مقتضیات خود نسازد. بدین ترتیب با فراخ‌تر کردن میدان دید، قرار رفتن از عهد یونان و روم باستان از شیوه تلقی خاصی که درباره «فرهنگهای غربی» بحث می‌کند برکنار می‌مانیم و به اینجا می‌رسیم که بپذیریم: «That the answer to Orientalism is not Occidentalism»^{۱۶۲}

پس هنگامی که از این به بعد روابط روم با دولت ساسانی - تأسیس در سال ۲۲۴ - مورد توجه خاص قرار می‌گیرد، دیگر نباید تنها به استلزام لازم درباره روابط روم - ایران به دست داده شود، بلکه باید این نکته نیز مورد تحقیق قرار گیرد، که ساسانیان در تاریخ شرق دنیای قدیم از چه اهمیتی برخوردار بوده‌اند. تاریخ روم (شرقی) از قرن سوم میلادی به بعد اصولاً زیر تأثیر روابط با همسایگان شرقی شکل می‌گیرد. شیوه نگرشی که بر حقوق تاریخ روم در عهد باستان تأکید دارد و پدیده‌های تاریخی را در مناطق دیگر فقط بر پایه با نافع روم می‌بیند، در حقیقت ارزش واقعی تحولات اجتماعی و سیاسی را در خارج از محدوده قدرت رومیها نادیده می‌گیرد. در اینجا دیگر به هیچ‌وجه جایز نیست رویدادهای روم را - به‌خصوص برخوردهای نظامی - تقلیل دهیم و مدعی شویم که موضوع بر سر «اندکی وضع نظامی یا سیاست خارجی بهتر» در میان است، که در آن صورت هم باز «جزء شرقی»^{۱۶۳} جلوه چندانی ندارد. ساسانیان در برابر غرب هدفهای مستقلی را دنبال می‌کردند، که تحقق آنها رومیان را به حدّ اعلای دقت و گوش به زنگی وامی‌داشت و آنان را به اتخاذ تدابیر سیاسی و نظامی مجبور می‌کرد. از اینها هم فواید کار به تماسهای نزدیک سیاسی بین غرب و شرق و ارتباطهای متعدد دیگر در زمینه‌های بازرگانی، مرزداري و مذهب کشید، که نتیجه آن تحکیم روابط بین هر دو قدرت بزرگ در سراسر دوره متأخر باستان شد.